

EDUCAȚIA POPORULUI ÎN ALTE ȚĂRI

A D A U S

Educația poporului în Olanda (II)

Grupa B: Cărți.

Împrumutarea de cărți a fost o atribuție a secțiilor Societății *NUT* cu mult înainte să fi fost vorba de ridicarea de biblioteci în Olanda. Căminele poporului și-au rezervat și ele o parte din clădiri pentru activitatea bibliotecară. Această

Universitatea din Leyden

adunare de cărți și împrumutarea lor de cele două așezăminte și altele asemănătoare ca o parte din activitatea generală și cu cheltuieli minime, de către un personal neprofesional, nu pot fi privite decât ca un bine venit început. Bibliotecile publice urmau să desvolte împrumutarea și citirea cărților printr'o organizație proprie, ca o secție a activității de educație a poporului. O lege a bibliotecilor publice n'a existat și la drept vorbind nici nu era necesară. Autoritățile municipale erau în plin drept să cheltuiască o parte din veniturile lor cu zidirea și întreținerea bibliotecilor, dacă o doreau, fără să mai ceară întâiu îngăduința parlamentului. Impozite specifice nu sunt (impozit școlar, impozit de săraci) și n'are de ce să se puie un impozit de biblioteci înainte să se facă un început. Ceeace s'a dorit a fost să se facă să vadă și autoritățile publice trebuința bibliotecilor populare ca să se ridice până la mulțumirea acestei trebuințe.

Creșterea mișcării bibliotecilor publice în Olanda are un

caracter deosebit decât acela, de pildă, din Anglia. Cele mai multe din ele sunt nu municipale, ci particulare. Intr'o localitate se alcătuește o societate ca să ridice o bibliotecă publică. Banii trebuincioși se cer pungilor particulare, după aceea vin subscriitorii și membrii. La urmă se apropie și autoritățile municipale cu aprobarea unei subvenții anuale. Dacă se acordă această subvenție poate fi cerută și a doua subvenție dela Stat. Există o Asociație națională a bibliotecilor publice, ale cărei avize sunt cerute de Ministerul Educației Publice, atât în ce privește noile biblioteci cât și drepturile pentru acordarea de ajutor de bibliotecă. Regulamentul cere ca atât colecția de cărți și reviste cât și directorul și ajutoarele salariate, să corespundă unui anumit nivel, ca publicul să aibă intrarea liberă în sălile de citire, ca abonamentul la secția de împrumut să nu întreață o anumită sumă și ca subvenția locală să nu coboare sub o anumită limită. În afară

Canal din Utrecht

de un număr foarte mic de biblioteci publice, care cunt curat municipale, cele mai multe sunt așezăminte semi-publique, administrate de un comitet numit mai cu seamă de membrii cotizanți, sub conducerea unui director mai mult sau mai puțin competent, și finanțate de contribuțiile membrilor și de ajutoare dela municipiu, județ sau Stat. Metoda nu este cu totul mulțumitoare, pentrucă orice reduceri în bugetele autorităților publice, socotite necesare de acestea, se fac simțite destul de dureros în fondurile puse la dispoziția comitetelor, iar anii 1922-26 au apăsât cu deosebire greu asupra acestora. Există un mare număr, mai ales în orașele mai mici, care sunt stingherite în activitatea lor de lipsa de fonduri necesare. Guvernul nu numai că a tăiat subvențiile în ființă, dar a refuzat orice alte noi ajutoare. Ca urmare a acestei atitudini numărul bibliotecilor publice n'a mai crescut în timpul celor 4 ani, și lupta de menținere a ajuns mai cu

seamă grea pentru bibliotecile Universității, care au fost micșorate de Departamentul de Stat. Cu toate acestea, din 1927 s'a prevăzut un spor în suma totală a subvențiilor bugetare și bibliotecile bisericii romano-catolice și ale bisericii reformate au fost admise deopotrivă cu o parte din suma totală; a rămas numai ca măsura să poată trece cu bine prin parlament.

Un fapt specific în activitatea bibliotecilor publice, care trebuie numai decât amintit, este introducerea în inventarul de cărți, firește al celor mai mari așezăminte, de lucrări în alte limbi decât cea națională, mai cu seamă franceză, germană și engleză, pentru mulțumirea cererilor publicului mai cult, care vrea să citească în aceste limbi străine (s'au mai adaus cărți în limbile italiană, spaniolă și scandinave). Bibliotecile cu cărți într'o singură limbă au să fie înzestrate cu traduceri, care sunt foarte numeroase pe piața cărții olandeze. În câteva din marile biblioteci, printre care stă la locul de frunte cea din Haga, s'a înființat și o secție muzicală.

Există astăzi cam 70 de biblioteci publice în Olanda, cu filiale care nu sunt așa de numeroase ca în Anglia.

O formă de activitate specială a mișcării bibliotecilor publice din Olanda este înzestrarea satelor cu material de citit. Și aici, în rândul întâiu, stă *Het Nut* cu bibliotecile ei ambulante, organizate de câțiva ani într'o asociație deosebită ;

Amersfoort

Universitatea din Groningen

bibliotecile publice vin în ajutor cu filialele lor dela sat, căroră le trimet serii de cărți ca să fie împrumutate membrilor subscriitorii în anotimpul de iarnă ; cărțile se întorc în Maiu, când se expediază o nouă serie pentru anotimpul viitor. În unele județe această activitate e sprijinită cu subvenții din fondurile Consiliului Județean.

Despre lucrul săvârșit de bibliotecile publice în formă de expoziții, nu numai de cărți, dar și de gravuri și picturi, are să se vorbească la punctul C.

Intr'o țară mică, așa cum e Olanda, în care clasele înstărite și culte cumpără un mare număr de cărți în limbi străine, în original, prețul cărților publicate în limba maternă trebuie să fie destul de ridicat. Pentru preîntâmpinarea acestei greutăți și punerea în circulație de cărți bune, frumos tipărite, pe un preț mic, s'a înființat la Amsterdam în 1905 o societate de publicare, astăzi cunoscută mai mult după numele se-

riilor ei de căpetenie, cu *De Wereldbibliotheek* (biblioteca mondială). Scopul ei, să publice cărți, povestiri, poezii, drame și lucrări cu tot felul de subiecte științifice, cele mai multe scrise anume în acest scop, așa ca să fie la îndemâna oricărei pungi, a fost dus la îndeplinire din belșug. O tipăritură specială este enciclopedia în formă monografică, din care au văzut lumina până acum peste 50 de volume ; conducătorul societății e de părere că oricine e dornic să studieze un subiect oarecare, n'are să caute într'un volum gros de enciclopedie și că e mult mai ușor să se dea fascicule separate. Pentruca volumele publicate să se poată desface mai ușor, ele se vând în mare parte prin subscrieri. Există o subscripție anuală pentru 15 volume pe an, și cu un preț

total cu 40% mai mic decât prețul de vânzare al fiecărui volum în parte. Cumpărătorii cari doresc să aleagă singuri din catalog societății de peste 750 de titluri, pot să facă o subscripție anuală cu plăți lunare, cu o reducere de 20—30% potrivit sumei angajate, iar cărțile sunt trimise îndată după primirea întâieii rate. Rate speciale de subscripție se pun la îndemână la cumpărări în comun din partea membrilor sindicatelor sau a uniunilor de funcționari, în care caz, distribuția și primirea de plăți se face de comitete. Pe calea conferințelor și a expozițiilor, prin distribuția de scrisori despre cărți sau alte mijloace de propagandă, s'a făcut o sfortare deosebită ca să se ajungă până la lucrător și la alte clase sociale, și aceasta cu un succes crescând. Activitatea acestei societăți a dat îndemn la publicarea de către edituri obișnuite a unor serii asemănătoare, dintre care cea mai însemnată e seria extensiunii universitare, pe aceeași linie cu

biblioteca universitară de casă, engleză, și cu manualele dela Cambridge de știință și literatură.

Grupa C: *Cultură artistică și petrecere. Călătorii.*

Inercarea să se dea claselor muncitorești și necapitaliste în genere o participare la bucuria și cultura artei, a fost o sarcină a mișcării de educația poporului în Olanda cu mult înainte să ia ființă universitățile populare și chiar bibliotecile publice. Înainte de sfârșitul secolului al XIX-lea se organizau concerte și recitale pentru popor în Amsterdam și Rotterdam, atât de societăți de binefacere cât și de societăți alcătuite din lucrătorii înșiși. Căminele poporului aveau o sală de concerte și de reprezentării teatrale, cu toate că mijloacele lor financiare nu le îngăduiau de cele mai multe ori decât manifestații de diletanți. Dar societăți de lucrători ca «Arta pentru popor» treceau printre cele mai bune.

Abia în cursul acestui secol s'a urmărit dezvoltarea de reprezentării de muzică și teatru pentru amatori cu mijloace mai puține, așa încât acum se poate spune că mai cu seamă în localitățile mai mari, orice adult care vrea să asculte sau să vadă lucrurile cele mai bune de care se bucură cel cu mijloace mai multe, poate să o facă pe un preț foarte scăzut. În Haga, Amsterdam, Utrecht, unde municipalitatea acordă mari subvenții orchestrelor locale de cea mai bună calitate, darea de concerte cu prețuri populare, este o condiție pentru primirea subvenției. Deopotrivă, societățile de teatru care primesc o subvenție, se bucură de ea în aceleași condiții. Universitățile populare dela Amsterdam și Haga pun la îndemâna membrilor lor reprezentării de teatru și concerte cu taxe foarte mici. În Amsterdam și la Haga așezăminte cooperative, cum sunt «Pentru toți» sau «Arta pentru toți», sau secții dintre subscriitorii la Biblioteca mondială pun la cale concerte și reprezentării cu prețuri minime. Acum atât asociațiile de lucrători socialiști și creștini lucrează în aceeași direcție.

Singurul lucru care lipsește din toată această dezvoltare a folosirii de arta muzicală și teatrală — în cazul din urmă fi-rește că nu se oferă orice «artă» — este metoda. Munca educației trebuie, dacă e să fie rodnică, să urmărească priceperea și buna îndrumare tot atât cât petrecerea. În direcția aceasta căminele poporului au hotărât să facă niște conferințe de introducere la reprezentările de teatru și de muzică și la fel fac și căminele poporului, iar celelalte asociații publică

înainte scurte notițe de lămurire. După această întâie inovație de folos, trebuie să se facă eforturi ca să se aducă mai multe «ordine» în reprezentațiile oferite.

Unele din aceste societăți cooperative organizează când și când expoziții de artă cu scop educativ, și am și amintit de asemenea manifestații făcute în bibliotecile publice atunci când se ivește prilejul. Multe universități populare întocmesc vizite în muzee și la colecții sub călăuză unui cunoscător de artă.

Introducerea în case a artei în formă de litografii, xilografii, gravuri și desene colorate pe un preț mic, a fost întreprinsă de societatea de editură amintită mai sus, Biblioteca mondială. Urmarea introducerii de opere de artă în mii și mii de case, are să se vadă la urmă.

Călătoria ca mijloc de educația poporului are desigur o valoare proprie. Cercetarea altor părți de lume decât a aceleia de care e legată viața cuiva, lărgește orizontul drumetului mai mult decât ascultarea de conferințe și privirea proiecțiilor luminoase. Răspândirea bicicletei a făcut minuni în ruperea vechilor bariere; în Olanda, din trei locuitori, unul are o bicicletă la dispoziție. Călătoria în afară de propriul ținut are un farmec și duce la o lărgire de cunoștințe, mai ales când un grup este condus de cineva care e în stare să facă lucrurile să vorbească. Grupele de turiști sunt un punct de program din mișcarea căminelor poporului, ceea ce înseamnă că activitatea face parte din institutul socialist al lucrătorilor. Preocuparea a ajuns însă prin creșterea o mișcare de sine stătătoare cu înființarea Societății olandeze de călătorii, care are acum mai mult de 50.000 de membri și organizează călătorii până în Java și în America. Secțiile locale întocmesc tot felul de conferințe despre viitoarele călătorii și în felul acesta Grupul C, pătrunde în felul de activitate dela «A», cu toate că anevoie s'ar putea tăgădui că multe călătorii puse la cale de societate au prea mult caracterul de grabă ca să dea adevărate efecte de educație.

În legătură cu aceasta amintim de căminele de sârbătoare înființate de societatea din Amsterdam Ons Huis, care duce bărbați și femei din metropolă ca să se bucure de natură și de aer curat, sub conducerea unui membru din comitet; se dă preferință unei vieți liniștite într'un loc frumos din apropiere, unei alergări prin ținuturi străine.

Din *Internat. Handbook*

JENNY KRAFT

din englezește de *Emanoil Bucuța*

INSTITUTUL SOCIAL ROMÂN

POLITICA CULTURII (N. Iorga, G. Brătianu, Dragoș Protopopescu, N. Bagdasar, M. Sanielevici, Al. Cludian, P. P. Panaitescu, Traian Brăileanu, D. I. Suchianu, G. G. Antonescu, M. Ralea, F. Ștefănescu-Goangă, C. Kirieșcu, C. Rădulescu-Motru, G. Ionescu-Sisești, V. Vălcovici, Paul Negulescu, V. N. Madgearu, P. Andrei, Mircea Djuvara, I. Petrovici, E. Racoviță, Emanoil Bucuța, I. Simionescu, Ion Marin Sadoveanu, G. Breazul, Tudor Vianu, Eugen Filotti, Fr. Müller, D. Gusti) 558 pag. Lei 400

TRANSILVANIA BANATUL, CRIȘANA, MARAMUREȘUL 1918—1928

O monografie puternică a pământurilor românești alipite țării prin hotărârea Adunării dela Alba-Iulia, cu prilejul împlinirii a zece ani dela acest fapt. Scrisă de cei mai buni cunoscători ai problemelor și îmbrățișând toate domeniile, istoric, cosmologic, economic, etnografic și social, administrativ, cultural, 1582 de pagini în trei mari volume, cu nenumărate planșe în afară de text, diagrame, hărți, ilustrații, reproduceri colorate.

Prețul celor trei volume 2000 lei (la administrația «Boabelor de Grâu»)

Vor apărea în curând în editura *Boabe de Grâu* și în conlucrare cu P. E. N. clubul român :

SĂLIȘTENCELE, Povestire de *Coloman Mikszath*, din ungurește de *A. Todor*, cu desene de *Demian*.

NOPTI LA HANUL DIN ANTIMOVO, cronică-roman de *Jordan Iovcov*, din bulgărește de *V. C. Hrisicu*, cu desene de *I. Teodorescu-Sion*.

RUVA, roman macedonean, de *Marcu Beza*, cu reproduceri după călători vechi englezi.

Din cuprinsul numerelor viitoare: Biblioteca Universității din Cernăuți; Biblioteca I. C. Brătianu; Biblioteca Brukenthal; Bathyanaeum din Alba Iulia; Colegiul Bethlen din Aiud; Colegiul național Sfântu Sava; Liceul Andrei Șaguna din Brașov; Școlile din Blaj; Școala de agricultură din București; Școala de arhitectură din București; Conservatorul din București; Școala de arte frumoase din București; Tipografia din Blaj; Fabrica de hârtie Bușteni; Așezămintele muncitorești; Societatea femeilor ortodoxe; S. K. V. (Societatea carpatină ardeleană); Liga Navală; Muzeul de artă bisericească; Muzeul Kalinderu; Muzeul săsesc al Țării Bârsei; Muzeul Țării din Cernăuți; Muzeul Național al Chișinăului; Muzeul săcuiesc din Sfântu Gheorghe; Coloana Traiană; Sarmizegetuza; Adam Klissi; Castelul Peleş; Castelul Mogoșoaia; Castelul lui Huniadi; Castelul Kemeny de pe Mureș; Conacul Ciocănești; Colecția de pictură Zambaccian; Cetățile țărănești săsești; Mitropolia din București; Catedrala metropolitană din Sibiu; Palatul metropolitan din Cernăuți; Catedrala din Cluj; Mănăstirea Zamfira; Biserica românească din Sofia; Turnu-Severin; Delta; Valea Prahovei; Dunărea noastră; Piatra Craiului; Mangalia; Un sat din Basarabia (Cornova); Un sat din Transilvania (Drăgușul); Copacul românesc; Parcuri și rezervații naturale.

